

Bc. Václava Štěpánková: Volný čas jako prostor seberealizace i sebepřekročení jedinců v produktivním věku

Diplomová práce, studijní obor: Učitelství náboženství a etiky

Práce se člení do čtyř kapitol. První je teoretického rázu a zkoumá vývoj pojmu i samotné realizace volného času od antiky až po současnost. Druhá se zabývá především osobností dospělého člověka, a to po stránce psychosociální, morální i náboženské. Třetí kapitola rozebírá koncepty seberealizace a sebepřekročení. Čtvrtá část je praktická a věnuje se zjišťování, resp. dotazníkovému šetření ohledně preferencí volnočasových aktivit.

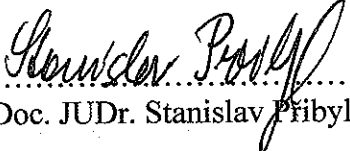
Historický přehled pojetí a teorií volného času diplomantka dokumentuje z bohatých zdrojů vědecké literatury. Je dobře, že cituje také německojazyčnou publikaci (dále v textu též publikace anglickojazyčné) a – vzhledem k tomu, že pojednává i o antickém dědictví – z překladu Aristotelovy Politiky. Lze ovšem diskutovat s tezí, že v primitivních agrárních společnostech bylo více volna než máme dnes (s. 11). Veškeré snažení člověka se soustředilo na fyzicky náročné opatřování zcela základních životních potřeb, které jsou dnes samozřejmé. Péče o zemědělské hospodářství představuje prakticky nepřetržitou práci nebo péči. Navíc rodiny byly dříve zpravidla mnohodětné.

Je správné, že autorka zmiňuje v souvislosti se zdůrazňováním efektivní práce protestantský étos, který nereflektoval pouze Max Weber ve své slavné tezi, nýbrž také Thorsten Velen v knize „Teorie zahálčivé třídy“. Výstižná je rovněž teze, že „člověk hnaný spotřebou žije v neustálém strachu z toho, že nebude nikým, kdyby to, co má, ztratil“. (s. 20) Diplomantka vnáší do problematiky rovněž křesťanský pohled, který poukazuje na to, že čas se má věnovat také bližním a že volný čas není třeba trávit pouze tam, kde působí lákadla manipulativních tlaků konzumní společnosti. (s. 28) Také zmiňuje problematiku dnešního krajního individualismu, včetně způsobu života tzv. „singles“. Zajímavé je použití pojmu „víra“ v teorii J. Fowlera. Zdá se, že předposlední stadium víry jakoby charakterizovalo spíše buddhismus než křesťanství: „V šestém stadiu jedinec do své víry zahrnuje všechny bytosti světa a má k nim hlubokou úctu.“ (s. 37).

Autorka cituje odborné autority, které tzv. „križi středního věku“ posouvají i k 35. roku věku, nikoli až k čtyřicátému (s. 38) Kapitola, zkoumající fenomén seberealizace, pak určitým způsobem rehabilituje smysl tohoto slova v pozitivním směru, neboť na seberealizaci se pohlíží někdy jako na nedostatek altruismu. Správně proto dodává mj. Frankovu tezi, že „seberealizace zaměřená na sebe sama nemůže být smyslem (cílem) existence“.

V průzkumu, resp. šetření, autorka zformulovala hypotézy, oslovila příslušný okruh a počet osob a stanovila exaktní metody vč. vyhodnocení. Dospěla k hypotéze, že „mezi muži a ženami je rozdíl v preferenci volnočasových aktivit orientovaných na seberealizaci a sebepřekročení“, a ilustruje ji výsledky šetření. Obdobně pak poukazuje na rozdíly ve vzdělání, náboženském vyznání, typu zaměstnání. Dalšími kritérii je skutečnost, zda tázaný má či nemá děti, preferuje aktivní či neaktivní seberealizaci, což má rovněž vliv na trávení volného času. Šetření je provedeno na profesionální úrovni, za použití matematického aparátu. Doporučuji hodnocení „výborně“.

Praha, 8. 5. 2014

.....
Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D